

АХМЕТ ЯСАУИ
УНИВЕРСИТЕТИ

Қ.А.Ясауи атындағы Халықаралық қазақ-түрік университеті

Қабылдаған: Ахмедова Ә.Н
Орындаған: Бахрам Ә.Ә
Тобы: СТК-330

Тақырыбы:

Стоматологиялық құрал-саймандарды залалсыздандыру

Жоспары:

I Кіріспе бөлім

II. Негізгі бөлім

1. Залалсыздандыру.

2.Залалсыздандырудың түрлері

**3. Стоматологиялық саймандарды
залалсыздандыру**

III. Қорытынды.

Стерилизация – бұл физикалық факторлар мен химиялық препараттар арқылы әсер ету жолымен микроорганизмдер мен олардың спораларын жою болып табылады. Стерилизацияланатын заттар: жаралы беткейлермен жанасатын; қанмен контактіге түсетін; инъекцияланатын препараттар және шырышты қабаттарға жанасқанда жара туғызуы мүмкін жеке медициналық құралдар және т.б

Стерилизация бөлінеді:

Физикалық;

Химиялық;

ФИЗИКАЛЫҚ СТЕРИЛИЗАЦИЯ

Термиялық (физикалық) стерилизацияға ультракүлгін-сәулелер: процедуралық, операцияндық, ультракүлгін ауамен шағылыстыру жатады. Клиникалық практикада физикалық факторлармен әсер ететін стерилизациялар жиі қолданады.

Физикалық
стерилизацияға жатады:
Автоклавтау
Құрғақ ауамен
стерилизациялау
Қайнату
Ультракүлгін
сәулелермен
стерилизациялау

Автоклавтау –
қысымдағы бумен әсер
ететін стерилизация
болып табылады. Булы
стерилизация жоғары
температура (138 С) мен
жоғары қысым (2,5 ат.
қ.) арқылы әсер етумен
жүзеге асады.
Нәтижесінде
стерилизациялы
камерадан барлық ауа
ығыстырылады.

Емдеу мекемелерінде бұл әдістің 2 режимі қолданылады:

1 режим: температура 132 С, қысым 2 атмосфералық қысым, уақыты 20 мин. Бұл режим арқылы шыны құралдар, шприц, коррозияға тұрақты металдар стерилизациядан өтеді.

2 режим: температура 120 С, қысым 1,1 атмосфералық қысым. Бұл режимде жұқа резеңкеден жасалған құралдар, латекстерді (хирургиялық қолғап және т.б), полимерлердің жеке түрлері стерилизациялайды.

Бумен стерилизациялайтын құралдарды алдымен фильтрлі стерилизациялы қораптарға салып маркирлейді. Фильтрсіз бикстер 3 күн, фильтрлі бикстер 20 күн сақталады. Булы стерилизаторларды әдетте автоклавтың атымен атайды (гр. «ауто» — өзі лат. «клавис» — кілт)

Құрғақ ауадағы стерилизация :

Металлдан, шыныдан жасалған құралдарға арналған. Стерилизацияның бұл түріне көбінесе су өтпейтін құрғақ қағазбен қапталған (немесе қапталмаған) заттар ұшырайды. Қағазбен стерилизацияланған заттарды 3 күннен артық сақтауға болмайды.

Стерилизациялы камераның жұмыс температурасы 180 С, ұстау уақыты 60 мин. Қағаз қапшықтарды қолдан жасап, 5% крахмалмен желімдейді.

Құрғақ ауадағы стерилизация жұмысының орындалу реті:

Салқын стерилизатор

Қыздыру

Стерилизация: қажетті температура 180 С, белгіленген уақыт 60 минут

Суыту: 40-50 С дейін.

Қайнату

Бұл әдіспен ұсақ хирургиялық құралдар, шприц, заттық үстелше және т.б. Құралдар стерилизацияланады. Оларды су құйылған арнайы стерилизаторларға орналастырады. Судың қайнау температурасын жоғарылату үшін 1-2% натрий бикарбонатын қосады. Қайнату уақыты 30 мин. Бірақ бұл әдіс толық стерилизацияны қамтамасыз етпейді, себебі кейбір вирустар (гепатит вирусы) мен бактерия споралары толық жойылмауы мүмкін.

Ультракүлгін сәулелермен стерилизациялау

Бұл әдіс толқын ұзындығы 260-300 мкм ультракүлгін сәулелермен әсер ету арқылы жүзеге асады. Бокстағы, операциялық бөлмедегі, балалар бөліміндегі ауаны тазарту үшін қуаты әр түрлі (БУВ-15, БУВ-30) бактерицидті шамдар қолданылады.

Термиялық (физикалық) стерилизация, ультра қулгін сәулелі стерилизациялы аспаптар

Құрал саймандарды залалсыздандарудан алдыңғы өңдеу және залалсыздандыру
Қолданған құрал- саймандар әрбір науқастан соң зарарсыздандылып,
залалсыздандырудан алдыңғы өңдеуден өткізіліп, кейіннен
залалсыздандырылады. бұл іс-шаралар кешені құрал-саймандарда ақуыз, май,
механикалық ластану мен дәрі-дәрмек қалдықтарынан тазарту үшін жасалады.
Соңғы кездерде зарарсыздандыру мен залалсыздандырудан алдыңғы өңдеуден
өткізу бір уақытта өткізуге болатын дезинфектанттардан қолданылады.

I кезең

Құрал-саймандарды ,көзге көрінетін қан, дәрі, пломбалық материалдан тазалау
үшін дезинфектант құйылған ыдыста механикалық жолмен жуфп-тазалап
аламыз.

Механикалық өңдеуден өткізілген құрал-саймандарды дезинфектант салынған 2
ыдысқа 1 сағатқа салыпсалып жібітіп қоямыз. Құрал-саймандар 2 –ші ыдыстан
алынып, ағын суда шайылып алынады.

Кейін 3-6 минут ағын суда шайылады.

II кезең

Алдын жуу ерітіндісін дайындап аламыз. Жуатын ерітіндінің құрамы: 1 литр жуатын ерітінді дайындау үшін 5 грамм жуатын ұнтақ +20мл 33%пергидроль 975 мл су құямыз. Құрал саймандар 50-60 градусқа дейін ысытылған ерітіндіге 15 минутқа салып жібітіледі. Шүберекпен әр бір құралды ысқалап жуамыз.

III кезең

IV кезең

Бүркелген қанға азопирам сынамасы қойылады. Егер нәтиже оң болса құрал-саймандар қайта II кезеңге қайтарылып жалғастырылады.

Егер нәтиже теріс болса, онда жуатын ерітінді қалдығын анықтау үшін фенолфталеин сынамасы қойылады. Егер нәтиже оң болса қайтадан ағын суда шайылады.

V кезең

Теріс нәтиже болғанда олар дистилденген суда 10 минут қайнатылады.

VI кезең

Құрал-саймандар құрғақтық шкафында кептіріліп, жиылып, залалсыздандыруға жіберіледі.

Стерилизацияның дұрыс жүруін қадағалау:

Бактериологиялық әдіс – ең нақты, бірақ уақытты көп қажет етеді. Бұл әдіс стерилизацияның дұрыс жүруін қадағалайды.

Техникалық әдіс – манометрмен дұрыс жұмыс істеуді, камераға максимальді термометр орналасқандықтан периодті түрде температурасын тексеруді талап етеді.

Термиялық әдіс — күнделікті өткізіледі. Ол құрамында құм тәрізді заттардың түсін өзгертіп, олардың белгілі бір температурада еруіне негізделген.

Стерилизацияны қадағалау үшін қолданады: Температураны, қысымды, уақытты, өлшеу; химиялық тестілер; термохимиялық индикаторлар және биотестілер.

Келесі заттар қолданылады:

Мочевина (132 С)

Тиомочевина (180 С),

янтарь қышқылы (180-192 С) және т.б

Пайдаланылған әдебиет:

Тіс пен ауыз қуысы ауруларын емдеу және алдын алу
Мирзаева Д.О Қарағанды-2012 Ақнұр баспасы-346 б
google.kz

НАЗАРЛАРЫҢЫЗҒА
ҮЛКЕН РАХМЕТ